

Norge og Sverige må forberede felles kriseplan

Pandemien avdekket mangler i våre beredskapssystemer. Norges og Sveriges regjeringer bør snarest bli enige om hvordan neste krise eller pandemi skal håndteres. Vi er naboer, men også hverandres viktigste handelspartnere.

Den ulike håndteringen av pandemien mellom Sverige og Norge hadde betydelig innvirkning på mennesker og bedrifter. At Norge og Sverige stengte grensene på ulike tidspunkter, påvirket mennesker, bedrifter og handelen mellom landene hardt. Selv om lastebiltrafikken fungerte, ble næringslivet påvirket ved at arbeidstakere ikke kunne komme seg til bedriftene og at det nå har blitt vanskeligere å tiltrekke seg svensk arbeidskraft. I 681 dager ble veier mellom våre land overvåket av politi og forsvar – et tiltak som splitter mer enn det forener. Det vi tidligere anså som et stabilt og genuint nordisk samarbeid, falt fra hverandre på grunn av en mangel på koordinerte tiltak mellom landene.

I den nye antologien sammenstilt av Svinesundskomiteen, Pandemien stengte grensen, beskriver en rekke kjente skribenter effektene av grensestengningen. Beslutningstakere og myndigheter må forstå de alvorlige konsekvensene som stengte grenser medfører i dagens tett sammenvevde samfunn. Nå ønsker vi at nasjonale myndigheter og regjeringer tar sitt ansvar og blir enige om hvordan vi skal håndtere neste krise på en bedre måte.

Den usynkroniserte pandemihåndteringen har gjort det tydelig at vi trenger et sterkere samarbeid mellom våre land. Norge og Sverige må utforme en felles strategi for bedre håndtering av fremtidige kriser:

1. Synkroniserte kriseplaner: Norske og svenske myndigheter bør få som regjeringsoppdrag å samordne sine kriseplaner.
2. Samarbeidsmodell for grenseoverskridende kriser: Regjeringerna må sammen forberede en modell for nasjonalt samarbeid som umiddelbart kan aktiveres ved en alvorlig pandemi eller annen grenseoverskridende krise.
3. Aktiv læring blant ministere: Regjeringerna må evaluere og lære av beslutningene de tok under pandemien. Det bør undertegnes en

intensjonsavtale om å unngå fremtidige grensestengninger så godt det lar seg gjøre.

4. Lokal planlegging og øvelser: Det er nødvendig med lokale og regionale planer og øvelser. Dette skjer allerede i dag, men ingen forutsetter at begge landene blir berørte. Fylkesmennene og Statsforvalterne bør få i oppdrag å sørge for at kriseplanene dekker kriser der begge land er involvert.
5. Sette av ressurser for felles øvelser: Myndighetene i begge land bør øve sammen i forkant av kommende pandemier eller andre kriser.
6. Økt forståelse for mennesker i grensebygdene: Det er avgjørende at regjeringene forstår de negative konsekvensene av stengte grenser i et ellers integrert Norden. Det bør utarbeides en felles mekanisme for å unngå slike stengninger i fremtiden, og Schengen-avtalen bør respekteres.
7. Enighet om gyldige reisedokumenter: Før en eventuell grensestengning, må beslutningstakere avtale hvordan de skal tilrettelegge for arbeidsreiser.
8. Bedre felles helseberedskap i Europa: EUs initiativ for å opprette HERA (Health Emergency Response Agency) bør støttes. Selv om dette ikke nødvendigvis sikrer en uniform strategi, legger det til rette for økt støtte og deling av ressurser enn tidligere.
9. Fortsatt debatt om pandemihåndteringen: En åpen og tolerant debatt om pandemihåndteringen er avgjørende. Sammenligninger og justeringer mellom landene kan forbedre folkehelsen og samfunnet som helhet i begge land.
10. Grenseregions perspektiv må prioriteres høyere: Både i Oslo og Stockholm har beslutningstakere tidligere oversett stemmene fra grenseregionene. Det er en utfordring å inkludere alle synspunkter, særlig under tidspress. Spesielt bør bedriftenes situasjon løftes frem.

Kun ett år har gått siden WHO erklærte pandemien for over. Om ytterligere tolv måneder kan det aller meste ha falt i glemmeboken. Snart kan vi stå midt i neste pandemi eller krise uten å ha synkronisert tiltakene.

Det er på tide at erfaringene fra grenseregionen blir satt i fokus i beredskapsplanleggingen. Med svensk NATO-medlemskapet åpnes nye muligheter for samarbeid, hvor nettopp erfaringene ved grensen kan være en styrke.

Vi hevet stemmen for alle som bor ved grensen under pandemien. Det var helt nødvendig. Nå jobber vi for å gjenoppbygge vår tillit til at grensen holdes åpen, og at mennesker kan få tilgang til et større arbeidsmarked slik at bedriftene kan vokse. Det håper vi også våre regjeringer kan bidra til.

For Svinesundskomiteen

Leder Linn Laupsa, (Ap) Halden kommune

Kent Hansson, (S), Strömstad kommune

Margrethe Motzfeldt (H), Sarpsborg kommune

Per Jonsson, (C), Bengtsfors kommune

Siv Henriette Jacobsen, (Ap) Østfold fylkeskommune

Louise Åsenfors, (S), Västra Götalandsregionen